

Nacrt
Prijedlog zakona broj_____

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O
IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FONDU ZA ZAŠTITU
OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, studeni 2012.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 113/2000, 28/2001, 55/2001 – ispravak, 76/2010).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost („Narodne novine“, broj 107/2003) stupio je na snagu 12. srpnja 2003. godine. S obzirom da je dana 1. siječnja 2010. godine stupio na snagu novi Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/2009), sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske, KLASE: 034-02/10-02/01, URBROJA: 5030109-10-1, od 6. listopada 2010. godine i Zaključku Vlade Republike Hrvatske, KLASE: 034-02/12-02/02, URBROJA: 5030106-12-1, od 5. srpnja 2012. godine potrebno je pojedine odredbe Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost postupovne naravi uskladiti s Zakonom o općem upravnom postupku na način da se iste izmjene ili brišu.

Na temelju odredbi Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 130/11), kojim je prenesen dio odredbi, za postrojenja (ili dijelove postrojenja) u kojima se obavlja djelatnost kojom se ispuštaju staklenički plinovi operateri su dužni ishoditi dozvolu za emisije stakleničkih plinova. Navedena postrojenja se od 1. siječnja 2013. uključuju u sustav trgovanja emisijskim jedinicama EU koji se temelji na načelu „cap and trade“ i u kojem su operateri postrojenja, sukladno članku 105. Zakona o zaštiti zraka, dužni osigurati i predati Agenciji za zaštitu okoliša do travnja tekuće godine količinu emisijskih jedinica koja odgovara količini emisija stakleničkih plinova iz postrojenja iz prethodne kalendarske godine. Operateri osiguravaju odgovarajuću količinu emisijskih jedinica (koja predstavlja pravo na emisiju jedne tone CO₂) kupovinom i/ili besplatnom dodjelom emisijskih jedinica. Iznimno od predviđenog sustava trgovanja, tzv. „mala“ postrojenja, sukladno članku 112. Zakona o zaštiti zraka, mogu biti isključena iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama, odnosno obveze osiguravanja i predaje emisijskih jedinica, uz obvezu provođenja kao mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija stakleničkih plinova. Člankom 10. stavkom 2. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova („Narodne novine“, broj 69/12), propisano je da je mjera za postizanje ekvivalentnog doprinosa plaćanje posebne godišnje naknade na emisije stakleničkih plinova.

S obzirom da se naknada onečišćivača okoliša za emisije CO₂ propisana ovim Zakonom primjenjuje i na postrojenja koja se 1. siječnja 2013. godine uključuju u sustav trgovanja emisijskim jedinicama EU, potrebno je isključiti operatere tih postrojenja od obveze plaćanja naknade na emisije CO₂. Također, potrebno je uvesti posebnu godišnju naknadu na emisije stakleničkih plinova kao nove vrste naknade onečišćivača okoliša čime se osigurava provedba mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija stakleničkih plinova utvrđena Zakonom o zaštiti zraka i provedbenih propisa koji se donose na temelju toga Zakona.

Posljedice predmetne izmjene ogledat će se u otklanjanju supsidijarne primjene Zakona o općem upravnom postupku propisane Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i usklađivanju postupovnih odredbi Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost s postupovnim odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Također, otklonit će se zakonska osnova za naplatu naknade na emisije CO₂ iz

pojedinačnih izvora CO₂, odnosno postrojenja koja su uključena u sustav trgovanja emisijskim jedinicama u kojem je naknada za emisije CO₂ uređena na drukčiji način, po načelu „cap and trade“. Konačno, za pojedinačne izvore CO₂, odnosno postrojenja koja su isključena iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama osigurava se provedba mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija stakleničkih plinova putem plaćanja posebne godišnje naknade na emisije stakleničkih plinova koristeći postojeći mehanizam naplate naknade onečišćivača okoliša propisan Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na taj način postići će se usklađenost s odredbama Zakona o zaštiti zraka, kojim su preneseni zahtjevi zakonodavstva Europske unije u pogledu sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova i naplate naknade na emisije CO₂ sukladno načelu „onečišćivač plaća“, i to Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se utvrđuje sustav za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 96/61/EZ, kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2009/29/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sustava Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, te osigurati provedba te Direktive u navedenom dijelu.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno odredbi članka 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlaže se donošenje ovog Zakona po hitnom postupku obzirom da se predloženi Zakon usklađuje s Direktivom 2009/29/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sustava Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova. Na taj način se osigurava da operateri postrojenja koji su uključeni u sustav trgovanja emisijskim jedinicama uređen Zakonom o zaštiti okoliša, kojim je prenesena Direktiva 2009/29/EZ, i koji započinje s primjenom od 1. siječnja 2013. godine, ne bi bili i obveznici plaćanja naknade na emisije CO₂ prema ovome Zakonu i time za istu emisiju CO₂ plaćali naknade prema dvije osnove.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA

Tekst prijedloga zakona dan je u obliku Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST

Članak 1.

U Zakonu o Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost („Narodne novine“, broj 107/2003) iza članka 1. dodaje se članak 1.a koji glasi:

„Članak 1.a

Ovim Zakonom utvrđuje se okvir za provedbu sljedećeg akta Europske unije:

- Direktiva 2009/29/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sustava Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (SL L 140, 5.6.2009.).“.

Članak 2.

U članku 13. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Pod naknadama onečišćivača okoliša razumijevaju se:

a) naknade na emisije u okoliš:

- ugljikovog dioksida (u daljnjem tekstu: emisija CO₂),
- oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid (u daljnjem tekstu: emisija SO₂),
- oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid (u daljnjem tekstu: emisija NO₂).

b) posebna godišnja naknada na emisije stakleničkih plinova.“.

U stavku 2. iza riječi: „stavka 1.“ dodaju se riječi: „točke a“.

Iza stavka 2. dodaju se novi stavci 3. i 4. koji glase:

„(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂ za koje je ishodbena dozvola za emisije stakleničkih plinova sukladno posebnim propisima kojima se uređuje zaštita zraka nisu obveznici plaćanja naknade na emisije CO₂.

(4) Obveznici plaćanja posebne godišnje naknade na emisije stakleničkih plinova su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂ iz stavka 3. ovoga članka, koji je na temelju rješenja izdanog prema posebnom propisu kojim se uređuje zaštita zraka isključen iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama.“.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 5. i 6.

Iza stavka 6. dodaje se novi stavak 7. koji glasi:

„(7) Posebna godišnja naknada na emisije stakleničkih plinova izračunava se na način propisan posebnim propisom kojim se uređuje način trgovanja emisijskim jedinicama.“.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 8. iza riječi: „NO₂“ dodaju se riječi: „i posebna godišnja naknada na emisije stakleničkih plinova“.

Članak 3.

U članku 26. stavku 3. riječi: „u roku od osam dana od dana dostave rješenja“ brišu se.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:
„(4) Žalba na rješenje Fonda ne odgađa izvršenje rješenja.“.

Stavci 4. i 5. postaju stavci 5. i 6.

U dosadašnjem stavku 6. koji postaje stavak 7. riječi: „stavka 5.“ zamjenjuju se riječima: „stavka 6.“.

Članak 4.

Članak 28. mijenja se i glasi:
„Članak 28.

(1) U pogledu vrste i načina izračuna iznosa naknada i posebne naknade, obveznika plaćanja, obračunskog razdoblja, načina i rokova obračunavanja i plaćanja te vođenja očevidnika primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i provedbenih propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

(2) U pogledu postupka utvrđivanja naknada i posebne naknade i žalbenog postupka primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak, a u pogledu prekršaja i zastare te ovršnog postupka radi naplate duga, odgovarajuće se primjenjuju odredbe Općega poreznog zakona.“.

Članak 5.

Postupci započeti u skladu s odredbama članka 13. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost („Narodne novine“, broj 107/2003) za naplatu naknade na emisije CO₂ nastale prije 1. siječnja 2013. godine dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Članak 6.

Ovaj Zakon objavljuje se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2013. godine.

OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST

Uz članak 1.

Dodaje se novi članak 1.a kojim se daje naziv pravnog akta Europske unije za koju se ovim Zakonom utvrđuje okvir za provedbu. Naziv pravnog akta Europske unije sadrže sljedeće elemente: vrstu akta, brojčanu oznaku akta, oznaku institucije/institucija Europske unije koja je donijela akt, u zagradi oznaku vrste i broj Službenog glasila Europske unije u kojem je akt objavljen (SL – Službeni list) te datum objave.

Uz članak 2.

S obzirom da se naknada onečišćivača okoliša za emisije CO₂ propisana člankom 13. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost primjenjuje i na pojedinačne izvore emisija CO₂ (postrojenje ili dio postrojenja) koji se 1. siječnja 2013. godine uključuju u sustav trgovanja emisijskim jedinicama EU, potrebno je isključiti operatere tih postrojenja od obveze plaćanja naknade na emisije CO₂ te uvesti posebnu godišnju naknadu na emisije stakleničkih plinova kao nove vrste naknade onečišćivača okoliša, a radi usklađivanja s odredbama Zakona o zaštiti zraka.

Slijedom navedenog, stavak 1. doraden je na način da se posebna godišnja naknada na emisije stakleničkih plinova razumijeva kao vrsta naknade onečišćivača okoliša radi omogućavanja korištenja mehanizma naplate posebne godišnje naknade kako je propisana Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za već postojeće naknade iz članka 13. toga Zakona. Stavci 2. i 8. su dopunjeni zbog uvođenja nove vrste naknade onečišćivača okoliša.

Stavkom 3. propisuje se izuzeće od obveze plaćanja naknade na emisije CO₂ za one pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂ (postrojenje ili dio postrojenja) za koji je sukladno odredbama Zakona o zaštiti zraka izdana dozvola za emisije stakleničkih plinova i time uključen u sustav trgovanja emisijskim jedinicama, a radi izbjegavanja opterećivanja operatera tih postrojenja, odnosno pojedinačnih izvora emisija CO₂ po dvije osnove.

Stavkom 4. propisuje se da su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂ za koji je izdana dozvola za emisije stakleničkih plinova, ali su, sukladno odredbama Zakona o zaštiti zraka, isključeni iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama, obveznici plaćanja posebne godišnje naknade na emisije stakleničkih plinova kao mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Stavkom 7. propisuje se da je način izračuna posebne godišnje naknade propisan posebnim propisom, a to je člankom 10. stavkom 2., 3. i 4. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

Uz članak 3.

Ovom odredbom usklađuje se članak 26. stavak 3. s temeljnim odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Nadalje, novim stavkom 4. propisuje se da žalba na rješenje ne odgađa

izvršenje rješenja, te je pravno tehnički dorađen preostali dio članka s obzirom na dodavanje novog stavka.

Uz članak 4.

Obzirom da odredba članka 28. propisuje, između ostalog, supsidijarnu primjenu propisa kojim se uređuje opći upravni postupak, na postupovna pitanja u postupcima koja nisu uređena Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, brisanjem iste izvršeno je usklađenje s temeljnim odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Nadalje, odredba je radi jasnoće pravno tehnički dorađena i tekst je podijeljen u dva stavka. U stavku 2. propisuje se da se u postupka utvrđivanja naknada i posebne naknade i žalbenog postupka primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, dok je u pogledu prekršaja i zastare te ovršnog postupka radi naplate duga, propisana odgovarajuća primjena odredbi Općega poreznog zakona u svrhu učinkovite naplate duga po osnovi dospjelih naknada i posebne naknade.

Uz članak 5.

S obzirom da se, sukladno Zakonu o zaštiti zraka, sustav trgovanja emisijskim jedinicama EU primjenjuje od 1. siječnja 2013. godine, postupak naplate naknade za emisije CO₂ nastale prije 1. siječnja 2013. godine dovršit će se prema odredbama članka 13. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Uz članak 6.

Ova zakonska odredba posljedica je odredbe članka 90. Ustava Republike Hrvatske.

VI. TEKST ODREDBI ZAKONA O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Članak 13.

(1) Pod naknadama onečišćivača okoliša razumijevaju se naknade na emisije u okoliš:

- ugljikovog dioksida (u daljnjem tekstu: emisija CO₂),
- oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid (u daljnjem tekstu: emisija SO₂),
- oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid (u daljnjem tekstu: emisija NO₂).

(2) Obveznici plaćanja naknada iz stavka 1. ovoga članka su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂, SO₂ i NO₂.

(3) Naknade na emisije CO₂, SO₂ i NO₂ izračunavaju se i plaćaju prema količini emisije u tonama.

(4) Iznos naknada na emisije CO₂, SO₂ i NO₂ izračunava se prema izrazu:

$$N = N_1 \times E \times k_k$$

u kojem je:

N – iznos naknade na emisiju CO₂, SO₂ ili NO₂ u kunama,

N₁ – naknada za jednu tonu emisije CO₂, SO₂, NO₂ (u daljnjem tekstu: jedinična naknada),

E – količina emisije u tonama u kalendarskoj godini,

k_k – korektivni poticajni koeficijent ovisan o količini i podrijetlu emisije.

(5) Naknade na emisije CO₂, SO₂ i NO₂ plaćaju se za kalendarsku godinu.

Članak 26.

(1) Obračun radi naplate naknada i posebne naknade obavlja Fond.

(2) Obveznici plaćaju naknade i posebnu naknadu na temelju rješenja kojeg donosi Fond.

(3) Protiv rješenja Fonda može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove zaštite okoliša u roku od osam dana od dana dostave rješenja.

(4) Obračunati i dospjeli iznosi naknada i posebne naknade uplaćuju se na račun Fonda.

(5) Naplatu posebne naknade na temelju rješenja Fonda o plaćanju posebne naknade obavljaaju pravne osobe ovlaštene za registraciju, odnosno ovjeru tehničke ispravnosti vozila na motorni pogon.

(6) Fond s pravnim osobama iz stavka 5. ovoga članka sklapa ugovor kojim se uređuje način naplate posebne naknade te uplate naplaćenih sredstava na račun Fonda, kao i druga pitanja kojima se uređuju međusobna prava i obveze.

Članak 28.

U pogledu vrste i iznosa naknada i posebne naknade, obveznika plaćanja, pojedinačnih obveza za plaćanje, nastanka obveze obračunavanja, načina i rokova obračunavanja i plaćanja te vođenja očevidnika primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i njegovih provedbenih propisa, a u pogledu naplate naknada i posebne naknade, žalbenog postupka, prekršaja i zastare te ovršnog postupka radi naplate duga, odgovarajuće se primjenjuju odredbe Općega poreznog zakona, dok se za pitanja koja nisu uređena ovim zakonima primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku.